

Poštni Glasnik

Glasilo Obl. organizacije pošt., telegr. in telef. uslužbencev v Ljubljani.

Letnik VIII.

V Ljubljani, dne 11. septembra 1928.

26. številka.

Poštni kongres.

(Nadaljevanje.)

Danes je vse v znamenju komercializacije. Vsi družabni faktorji so razvili odkrito svoj nenasitni apetit po vsem, kar je v naši državi aktivnega in pozitivnega v materialnem pogledu. Ti imperativno zahtevajo, da se postavi v naši državi vse na trgovsko osnovo, — na trgovsko moralo. Ti zahtevajo, da se občuti v vseh državnih ustanovah realni duh privatne iniciative. Toda privatna iniciativa pozna samo interes, čisti dobiček in se niti malo ne ozira na splošne narodne interese, na visoko državno moralo in narodne potrebe teh državnih ustanov.

Poveriti upravljanje in organizacijo državnih ustanov privatni iniciativi znači svobodno zaposlovanje in imperativno ukazovanje organom dotične stroke v cilju, da te ustanove zadoste samo podvzetju v materialnem in socialnem pogledu. Privatna iniciativa ni pokazala svoje sposobnosti na tako širokem polju gospodarskega dela v naši prostrani in bogati državi in ni nikjer pokazala vidnih uspehov, marveč vsiljuje svojo izoblikovano »sposobnost« državni Kaliforniji, ki je najbolj zdrav izvor za doseg sigurnega obogatitja.

Mi energično vstajamo proti tem poizkusom in vsiljevanju ter proti temu energično protestiramo. Mi smo nepomirljivi nasprotniki zalezovanja vsakovrstne privatne iniciative, — vsake komercializacije in privatizacije v državnih ustanovah, osobito v ptt. stroki. Vsak poizkus komercializacije naše ustanove bomo smatrali kot akt korupcije, kot atako na državne interese in kot zločin napram državnim nameščencem.

Naša stroka ima svoj posebni vzvišeni cilj: služiti vsak čas vsem in vsakomur, služiti človečanstvu. Njena naloga ni materialnega značaja, da bi donášala državi dobiček za vsako ceno, nego mora v svojem namenu služiti visokim gospodarskim, kulturnim in socialnim potrebam države in celokupne družabnosti. Ona je dosedaj zadostila v splošno zadovoljnost vsem tem potrebam kot malokatera drugih državnih ustanov. Razen tega ji je uspelo dati državi tudi znaten doprinos v obliki budžetnega dobička.

Ti primerni in odgovarjajoči uspehi naše ustanove v pogledu državnih in družabnih potreb in doprinos plusa splošni državni blaginji niso delo privatne iniciative, nego so uspeh državnega delovnega osebja, ki za vse te prinese državi, za vse blagodat, ki jih ustvarja družbi, uživa nezasišani pritisk permanentnega siromaštva in splošne bede. Treba je samo še neznatnega bremena, samo to še, da merodajni faktorji pokažejo, da nimajo srca in da odstopijo to osebo v najem, — v najem onim, ki so navajeni samo gledati in sedeti v senci svojega dela, potem je odzvonilo delovnemu osebju in naši ustanovi.

Naš prostodušni uslužbenec obupava pod bremenom težke službe, ker vidi, da se najdejo visoki državni funkcionarji, ki so pripravljeni pledirati za račune špekulantov, a na golo škodo za splošne državne in narodne interese ter za neminovno zaslužjenje državnih uslužbencev. Ti državni faktorji zavestno vnašajo cele odredbe v zakonski pro-

jekt za komercializacijo ptt. ustanove. Nezaslišano je, da s takim postopanjem priznava svojo strokovno nesposobnost sami voditelji naše stroke, ki s tem dokazujejo, da je niso zmožni upravljati in voditi k napredku. Pa vendar sede ti ljudje smelo in oholo na svojih lukrativnih položajih, s tendenco, da jih napravijo še bolj lukrativne.

Mi kot strokovna organizacija vstajamo proti taki problematiki in grobi eksploataciji, če tudi bi bila ta samo poizkus. Hkrati pa zahtevamo, da se odstrani iz državne službe vsak državni činitelj, ki dela direktno ali indirektno na to ali ki bo na to delal, da se ustvari možnost, da pride naša stroka v roke privatnih, nestrokovnih ali moralno izpodrslih ljudi. In to zaradi maroderskega pljačkanja države in zaradi neusmiljenega eksploatiranja strokovnih državnih organov, ki bi se brez vprašanja prodali privatnikom **kakor sužnji**, da ž njimi razpolagajo, da jih zadolžujejo in odkupujejo, da jih izbirajo, postavljajo in odstavljajo iz službe svobodno po mili volji in razpoloženju.

Predpostavljamo, da vodi naše državne krmilarje zdrav razum za zaščito državnih interesov. Zato oni v svojem svojstvu ne smejo dopustiti, da se vodijo posli v ptt. stroki na komercializacijski osnovi. To tem manj, ker je znano, da ni v naši stroki niti sledu o inventariu premičnin in nepremičnin, niti sledu o njihovi prvotni in sedanji vrednosti. Poštna uprava ni poizkušala sestaviti ta inventar niti v predvojnem času, kaj šele v tako proširjeni državi.

Dvomimo, da li je znano:

1. Koliko in kakšne vrste inventar je poštna uprava dobila in kje ob priliki našega osvobođenja in ujedinjenja? — 2. Koliko in kakšne vrste material je prejela na ime vojne plena? — 3. Koliko in kakšne vrste materiala, kdaj in kje ga je dobila na ime državnih reparacij? — 4. Koliko in kakšne vrste materiala, kdaj in kje je prišla do nje- ga z nakupom za gotov denar?

Mi kot organizacija dvomimo, da je poštna uprava v stanu grafično dokazati, kje in kdaj je vse to plasirala kakor tudi, koliko, kdaj, kje in kakšne vrste materiala je izdala v razhod. Strokovna organizacija iznaša to v javnost smelo in po svoji dolžnosti ter po svoji tradicionalni navadi z željo, da poštna uprava primerno vodi svoje posle, in z zahtevo, da pri tem izključuje vsako najmanjšo misel na komercializacijo ptt. stroke.

V debato k referatu o komercializaciji je poseglo več delegatov, ki so osvetlili to vprašanje z vseh strani: iz državnih in nacionalnih, iz gospodarskih in strokovnih pogledov. Vsi govorniki so odločno odklanjali vsako misel na komercializacijo ptt. stroke. Posebno podrobno in temeljito je razpravljal o tem **tov. Vukalović** (Novi Sad), ki je poudarjal, da so krilatice današnje gospodarske politike v naši državi: komercializacija, deatizacija, privatizacija, amerikanizacija. Kolikor se je s temi vprašanji pečal naš parlament in širša javnost, ni bilo nikjer opaziti, da bi se bila obravnavala tako važna vprašanja temeljito in strokovno, nego le z neko neizvestno površnostjo, ki daje slutiti, da teh

namer ne vodijo splošni, narodni in državni interesi, ampak špekulacija posameznih in neodgovornih elementov, za katerimi je gotovo skrit internacionalni, židovski kapital. V državi, ki nima svojega lastnega narodnega kapitala, pomenja deatizacija odtujitev narodne imovine, ki preide v tuje, lahko narodu in državi sovražne roke. Taki primeri so v našem državnem in narodnem gospodarstvu že znani. Namesto, da bi stremeli narobe, da iztrgamo tujemu in nam neprijaznemu kapitalu podjetja in bogastva, v katera se je zagrizel tekom let, poizkušajo ljudje brez čuta odgovornosti odtujiti narodu še to, kar je s težavo obdržal v svojih rokah. Bili so tudi pri nas poizkusi nacionalizacij, toda vsi vemo, da so končali tako, da so bile razne ustanove po nacionalizaciji še manj narodove, kakor so bile poprej.

O komercializaciji se govori navadno takrat, kadar državna ustanova pod državno upravo hira, kadar je neozdravljivo pasivna. Ali je to slučaj pri naši poštni upravi? Ne, kajti ptt. stroka je visoko aktivna, kakor nobena druga državna ustanova, kar je ugotovil tudi naš parlament ob priliki proračunske razprave, dasiravno ptt. stroka nima nikjer na svetu fiskalnega smotra, ker je to eminentno kulturna institucija. Pasiven je pri nas samo telefon, ker v tej panogi ni racionalnega in strokovnega gospodarstva. Toda to še ne more biti razlog za komercializacijo, ker skupna stroka izkazuje po zadnjem proračunu 180 milijonov dobička.

Razsodnemu človeku se po tej ugotovitvi nehoče vsiljuje vprašanje: Po kakšnih zaključkih, po kakšni logiki in iz katerih razlogov naj bi se država odrekla tega vsakotletnega milijonskega dobička? Kakšni motivi bi jo vodili k temu, da se odpove milijonom in jih velikodušno poklanja privatnemu, tujemu podvzetju. Treba je podčrtati: **tujemu**, kajti vsi vemo, da v naši državi ni veliko domačega kapitala, da bi mogli voditi ptt. stroko domači ljudje z domačim denarjem. Odgovor je lahek in razumljiv: iniciativa za komercializacijo poteka iz **sebičnih** motivov. Nekje morajo biti tajinstvene sile, ki bi rade za bogatstvo zaradi prodale ptt. stroko in njene milijonske dobičke pohlepному internacionalnemu židovskemu kapitalu.

Za nas poštarje kot strokovnjake in za našo strokovno organizacijo pa nastane sedaj še drugo vprašanje. Ali bo ptt. stroka pod privatno firmo boljša, nego je sedaj pod firmo države? In ali si je mogoče predstavljati tako privatno podvzetje, ki bi hotelo prevzeti ptt. ustanove samo zaradi njene kulturne misije, tudi ako bi bila finančno pasivna? Ko bi hoteli odgovoriti na to vprašanje čisto točno in nedvomljivo, bi bilo treba analizirati sistem, cilje in položaj današnjega svetovnega gospodarstva v zvezi s kapitalističnimi karteli. Pa tudi brez tega lahko mirne duše odgovorimo: v naši državi bi ne bila ptt. stroka tudi v privatni iniciativi nič boljša. Te trditve ne more izpodbiti sklicevanje na druge moderne države, na Ameriko in Angleško. Amerika je državna tvorba zase, ki ima svojo kulturo in posebno državno - gospodarsko ureditev. Tam je bil že ves po-četek drž. gospodarstva postavljen na čisto posebno podlago. (Dalje prih.)

Nakazniska služba ob nedeljah — zopet uvedena.

V državi vseh možnosti se je moralo zgoditi tudi to, da se je komaj pridobljena ugodnost nedeljskega počitka pri blagajni toliko kakor odvzela. Blagopokojni minister g. Vlajko Kocić je dne 16. marca t. l., torej tik pred svojo smrtjo (dne 25. marca t. l.) izdal pravilnik o delovnem času pri poštah, telegrafih in telefonih. Po členu 3 tega pravilnika vrše pošte v prometu s strankami ob nedeljah in državnih praznikih samo pisemsko, brzojavno in telefonsko službo. Na ta način je avtomatično odpadla ob določenih urah blagajniška in paketna služba. S tem je bilo ustrezno dolgoletnim prošnjam organizacije in izmučenega obojca.

Sedaj pa je na enkrat počila bomba. Nakaznice spadajo k pisemski pošti, zato se morajo sprejemati in izplačevati tudi ob nedeljah in državnih praznikih! Tako pravi ministrstvo v najnovejšem tolmačenju.

Kdo je ministrski referent, ki je izdal tako tolmačenje? Ali še zasluži, da se imenuje poštni — pa karkoli: sekretar, višji kontrolor, inspektor, načelnik ali generalni direktor? Ali je tisti referent že kedaj sedel po osem ur na dan za okencem in izplačeval nakaznice, štel umazane nezdrave bankovce in pakiral kupe kovanega drobiža? Ali ve, kaj se pravi sedeti skozi mešce in leta dan za dnem med številkami in denarjem, vsak dan, brez ene same proste nedelje in praznika? Ali je ta strokovnjak za zeleno mizo že kedaj plačal kak blagajniški primanjkljaj?

Z vseh teh strani bi si radi najprej ogledali tistega referenta, potem bi ga pa poslali kak zalozni pošti ali pa za predstojnika pošte s 3000 enotami na mesec in z milionskim denarnim prometom — samega brez druge moči. (Pri nas v Sloveniji je več takih, naj še on poizkusi, potem bo pa kmalu vedel, ali spadajo nakaznice res k pisemski pošti ali kam drugam.)

Referent ministrstva se sklicuje na čl. 16 pravilnika za notranjo poštno službo I. del, češ, tam je jasno povedano, da spadajo nakaznice k pisemski pošti in da se mora zato nakazniška služba vršiti tudi ob nedeljah. Seveda je jasno, še boljše bi bilo, da bi bil citiral še čl. 2 pravilnika II. del, bi bil vsaj napravil videz, kakor da pozna vse štiri dele pravilnika. Izgleda pa, da ve samo za I. del, kajti ako bi bil prebral tudi IV. del, bi mu bilo morda padlo vsaj to v oči, zakaj imajo nakaznice kar svoj poseben del pravilnika in zakaj niso v II. delu, v katerem je zapopadena vsa pisemska pošta in ki ima tudi naslov: pismenosna služba.

Tako se dela, če odločajo o poštni, telefonski in telegrafski stroki ljudje, ki poznajo pošto, telegraf in telefon samo iz pravilnikov in Vesnikov! Tako izgleda poštna stroka, katere ne upravljajo poštarji! Morda pozna dotični referent civilni in kazenski zakonik, ne pozna pa pošte, ne ve pa, kaj je poštni promet! Drugače bi moral vedeti, da spadajo nakaznice k pisemski pošti samo v pogledu odprave in prenosa, ker se odpravljajo in prevažajo v pisemskih sklepkih. Poslovanje z nakaznicami, t. j. sprejemanje in izplačevanje denarja, pa je denarno poslovanje, pa je izključno blagajniška služba. K pisemski pošti spada nakaznica samo kot formular, kot obrazec, kot karton papirja, torej brez denarja. Samih nakaznic so pošte voljne sprejemati in izdajati kot tiskovine, kolikor kdo hoče, toda brez denarja, ker denar ne spada ne k pisemski, ne k telefonski in ne k brzojavni službi, samo te tri službe pa so pošte ob nedeljah dolžne vršiti. Kako pa zdaj, gospodine?

Zdaj nastane tudi vprašanje, kam spadajo čekovna in poštno - hranilna vplačila in izplačila? Kam vrednostna pisma? Ta poslednja spadajo po III. delu pravilnika in po logiki ministrskega referenta vsekakor k paketni službi, torej k službi, katere ob nedeljah pošte ne vrše. Na ta način pa pridemo do naslednjega petetefilma: Stranka prinese v nedeljo dopoldne na pošto eno vrednostno pismo in eno nakaznico. Po najnovejšem šimlju mora uradnik nakaznico z denarjem sprejeti, vrednostno pismo pa zavrniti. Pri izdaji: denarno nakaznico izplačati, denarno pismo za istega naslovnika pa zakleniti v blagajno do ponedeljka. To se torej pravi: v kuverti zaprtega in zapečatenega denarja, s katerim nimaš drugega posla, kakor vpisati ga in odpraviti, ne smeš sprejeti; pač pa moraš sprejeti odprti denar na nakaznico — škronicelj zmečkanega papirnatega in umazanega kovanega denarja. Sijajna olajšava za nedelje in državne praznike. Hvala lepa!

Vprašamo: kje je pamet, kje sistem, v čem svrha in namen člena 3 pravilnika o delovnem času? Ali je ministrstvu znano, da je po takem tolmačenju vsak govor o kaki »olajšavi« iluzoren? Katera panoga poštne službe pa se po tem takim ob nedeljah ne vrši? Paketi in vrednostna pisma? Teh ob nedeljah itak ne nosijo na pošto, zaradi teh ne bi bilo treba nobenega pravilnika. Gre za denar, za računsko in blagajniško službo! Gre za to, da je upravnik vsaj ob nedeljah malo razbremenjen, da mu ni treba še takrat delati odvoda in še ob nedeljah popoldne do odhoda pošte stražiti denarni sklep! Gre za to, da ima pri poštah z dvema in več močmi vsaj nekaj nedelj v letu katera prosto! Gre za to, da pride blagajniški uradnik pri velikih in zaloznih poštah vsaj vsak sedmi dan malo iz strašnih števil in denarja, ki mu slabe živce ter ga umsko in fizično ugonablja!

Jasno je, da poštno uslužbenstvo in njegova organizacija ne more iti mirno preko takega samovoljnega tolmačenja pravilnika. Prizadeto oboje mora samo organizirati odpor proti takemu atentatu na tiste bore ugodnosti, ki si jih je s toliko težavo priborilo. Organizacija nastopi z vso odločnostjo v Beogradu, da čim prej izgine s sveta predmetni ministrski odlok, ki je v očitnem protislovju z duhom pravilnika od 16. marca 1928.

Končno moramo pripomniti, da — vsaj kolikor smo imeli priložnosti presoditi — ne zadene naše direktije v tem pogledu nobena krivda. (Po zaključku lista prekličemo. — Op. por.) Nasprotno, direktija je skušala v interesu službe, prebivalstva in obojca dopovedati ministrstvu, da bi ob nedeljah ne morali biti predpisani 2 uri povsod ravno od 9. do 11. ure, ampak po krajevnih in kartiranih prilikah. Ministrstvo kajpak — ne! Kaj prebivalstvo, kaj pošta, kaj služba božja, kaj personal! — napisano je od 9. do 11. ure in tako ostane! Za ocvirek pa še blagajniško (po ministrsko: pisemsko) službo ob nedeljah in državnih praznikih!

Edino nekaj zamerimo direktiji. Pride od ministrstva to zmešano tolmačenje, katero mora po tistem tudi direktija pripoznati za nepravilno — direktija pa brž, hitro poštam brzojavno okrožnico. Ali se je res tako mudilo? Ali ne bi bila zadostovala tiskana okrožnica? Kaj pa osebe, ki je desettletja čakalo na to ugodnost, pa jo samo 5 mesecev uživalo? Saj so nam dne 1. avgusta t. l. kar na lepem vzeli vsakemu 20 dinarjev za neke zadrage, pa nismo bili na ta rop od direktije pripravljeni ne s tako ne s tako okrožnico. Če se 5 mesecev ni svet podrl, ko se nakazniška služba ni vršila, bi se tistih 5 dni menda tudi še ne. Prevelika gorečnost, ka-?

Kako morajo biti opremljene prijave za odmero rodbinske pokojnine in kako prošnje za izplačilo pogrebne in dvomesečne posmrtnne podpore.

Po čl. 152 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih od 31. julija 1923 (kratko ga hočemo imenovati: uradniški zakon) se izda odlok o rodbinski pokojnini uradoma najkasneje v enem mesecu. In sicer, če umrje aktiven uslužbenec, od dne smrti, če pa umrje upokojen uslužbenec, od dne, ko se prijavi smrt in predloži listina o smrti organu, ki je pristojen, odločati o pokojnini. S to zakonito določbo pa še ni dano zagotovilo, da bo izplačilo pokojnine že tudi sledilo v enem mesecu. Pravomočnost izdanega odloka je vezana na oceno pravilnosti po Glavni kontroli v Beogradu. Krajša ali daljša zakesnitev izplačila pokojnine ima različne vzroke administrativne narave, o čemur tu ne bomo razpravljali. V splošnem svoji umrlega uslužbenca ne vedo, kaj morajo napraviti, da pridejo do pokojnine in drugih prejemkov, ki jim gredo po zakonu. In tako se prične povpraševanje od urada do urada, iskanje poštinih dekretov in drugih listin pokojnika, nepotrebne vožnje k direktiji, vprašanja na organizacijo, večkrat tudi nepotrebni izdatki zakonitim pisarjem in celo za kolkovine, ki se v pokojninskih zadevah ne zahtevajo. Navsezadnje pa le prihajajo na direkcijsko nepopolno opremljene prošnje in prijave, vsled česar se rešitev zadeve zakesni, ker mora direkcijska zahtevati izpolnitev pomankljivo opremljenih listin.

Oziri do svojcev zahtevajo, da jim prihranimo nepotrebna pota in stroške ter da — kolikor k temu lahko sami pripomoremo — preprečimo zakesnitev izplačila rodbinske pokojnine in drugih prejemkov na ta način, da jih poučimo, kaj jim po naši smrti gre in kakšne listine morajo predložiti direktiji, da pridejo do prejemkov, do katerih imajo pravico. Zaradi tega se še ni treba bati smrti, ki zaradi tega ne bo nič prej prišla; peti ji pa itak ne bomo odnesli.

Zato hočemo tu na osnovi zakona, naredb in prakse razložiti glavna navodila, kaj naj napravi, pripravi in pouči vsak državni uslužbenec in upokojenec pred svojo smrtjo in kaj njegovi svojci po uslužbenčevi smrti. Ugotovljeno je namreč, da zapade mnogo denarja, do katerega imajo svojci po državnem uslužbencu pravico, pa ga ne dobe ravno zaradi tega, ker ne vedo, kaj imajo storiti oziroma kaj in od koga zahtevati.

I.

Pravico do rodbinske pokojnine za člane svoje rodbine pridobi državni uslužbenec, ko dovrši pet let službe, ki se mu priznava za pokojnino (čl. 144 uradniškega zakona).

Tukaj je treba še citirati člen 151 uradniškega zakona, ki se glasi:

»Če ni bil zakon drž. uslužbenca sklenjen vsaj leto dni pred njegovo smrtjo, ne pripada njegovi vdovi pokojnina, razen če je ostal po njem zakonit otrok, odnosno če je ostala vdova noseča ali če je bil z zakonom njiu otrok pozakonjen ali če je nastopila smrt spričo poškodbe ali bolezni, dobljene pri državnem poslu, ali zaradi akutne bolezni, ki je nastala po sklenjenem zakonu.«

Drugače pa je treba prijavi za rodbinsko pokojnino priložiti tele listine:

1. a) rešenje o razvrstitvi po novem zakonu in vse ostale dekrete, ki jih je pokojnik prejel po 1. septembru 1923 in ki se tičejo

njegovega napredovanja in vračunanja službene dobe (ti dekreti se prilože, če je bil pokojnik ob času smrti aktiven uslužbenec);

b) rešenje o odmeri pokojnine (če je bil pokojnik ob času smrti upokojenec);

2. uverjenje ministrstva vojske in mornarice (če je bil pokojnik ob času smrti aktiven uslužbenec in če je bil med vojno kot državni uslužbenec v vojaški službi);

3. mrliški list;

4. poročni list;

5. krstne liste otrok;

6. domovnico vdove (to pa le tedaj, če je bil njen mož ob času smrti upokojenec, ki je bil upokojen pred 1. septembrom 1923, torej preden je stopil uradni zakon v veljavo);

7. potrdilo župnega urada, da je živela vdova s svojim pokojnim možem do njegove smrti v zakonski skupnosti, in

8. potrdilo političnega oblastva (županstva, policijskega ravnanstva), da je vdova lepega vedenja, da ni v državni službi in da ne prejema pokojnine, da otroci niso v državni službi in da ne prejema nikake državne podpore ali drugačne javne ustanove.

Te listine se prilagajo prijavi v izvirniku in v dveh po sodišču overjenih prepisih.

II.

Tudi pogrebna pripada svojcem po smrti aktiv. ali upokojenega uslužbenca. Kot pogrebna se izplačajo enomesečni redni prejemki umrlega uslužbenca (1. stavek čl. 124 uradniškega zakona). Pogrebno nakaže direkcija po delegaciji ministrstva financ v Ljubljani tistemu, ki dokaže, da je poravnal pogrebne stroške.

Prošnji za nakazilo pogrebne je treba razen zadnjih dekretov pokojnika priložiti še: mrliški list, potrdilo županstva o poravnani pogrebni stroškov (oz. saldirani račun mestnega pogrebnega zavoda) in sicer v izvirniku. Če so zadnji dekreti pokojnika in mrliški list (ozir. overjeni prepisi) že priloženi prijavi za rodbinsko pokojnino, jih ni treba prilagati še posebej prošnji.

III.

Posmrtna podpora v izmeri dvomesečnih rednih prejemkov umrlega uslužbenca gre po 2. stavku, čl. 124 uradniškega zakona ženi ali otrokom umrlega uslužbenca, če nimajo drugih dohodkov. Odlok za izplačilo te podpore izda finančno ministrstvo in ga pošlje delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Zato nima s temi podporami poštno ravnateljstvo nobenega posla.

Prošnji za izplačilo dvomesečnih prejemkov po čl. 124 uradniškega zakona, ki jo je treba predložiti tudi poštnemu ravnateljstvu, mora prosilec priložiti:

1. Mrliški list (v izvirniku ali v overjenem prepisu).

2. Potrdilo (v izvirniku!) o zadnjih prejemkih pokojnika. To potrdilo izda in priklupi prošnji direkcija sama, če je bil pokojnik ob času smrti aktiven uslužbenec ali upokojenec, ki mu je direkcija izplačevala pokojnino. Če pa je bil pokojnik ob času smrti upokojenec, ki mu je finančna delegacija izplačevala pokojninske prejemke, izda omenjeno potrdilo delegacija, če se zaprosi.

3. Potrdilo županstva ozir. policijske direkcije (v izvirniku!) o premoženjskih razmerah prosilca. Ta listina mora potrjevati, da nima prosilec razen pokojnine nobenih drugih dohodkov in nobenega premoženja. Na potrdilu naj si prosilec preskrbi še izjavo pristojnega davčnega urada, da nima predpisanih nobenih davkov.

Vse tu navedene prošnje, prijave, priloge in listine so po točki 9, člena 6 zakona o taksah kolka proste. Prav tako so pristojbin prosti tudi overjeni prepisi teh listin.

R. O.

Komu se prizna vojaška ali samoupravna služba.

Uslužbenci še vedno niso na jasnem, kdo ima pravico do naknadnega vštetijske kake nepošne, zlasti vojaške službene dobe. Mnogo je takih, ki bi se bili morali zaradi nepriznanja kake službene dobe že takoj ob prevedbi l. 1923 pritožiti na Državni svet. Največ slučajev je bilo seveda nejasnih, ali pa je ministrstvo ozir. Državni svet prejšnja leta odklanjal priznanje službene dobe takim, katerim danes brez vsega priznava. Tako ali drugačno presojanje takega slučaja zavisi v stališču, ki ga zavzema od časa do časa Državni svet na osnovi sklepov, ki jih sprejme na svojih običnih sejah.

Glede priznanja vojaške službene dobe velja sedaj odločba Državnega sveta z obče seje dne 21. in 22. dec. 1928, ki se glasi:

»Osebam, ki so prvokrat stopile v civilno državno službo kraljevine SHS pred 1. septembrom 1923, to je pred uveljavljenjem novega uradniškega zakona, se računa za stopnje osnovne plače (za napredovanje) po členu 241 uradniškega zakona čas, ki ga je prebil kdo prej v avstro-ogrski armadi po splošni vojni obveznosti, s pripombo, da se mora odbiti kaderski rok onim, kateri so vstopili v civilno državno službo po 6. septembru 1919, to je pred raztegnitvijo srbskega vojnega zakona na vso kraljevino.«

Poljudno povedano bi se to reklo: Tistim državnim uslužbencem, ki so bili v državni službi že pred 6. septembrom 1919, se šteje vojaška službena doba in kaderski rok po bivših avstrijskih predpisih. To se pravi — kaderski rok se šteje tistim, ki so imeli pravico do pokojnine, drugim pa samo vojaška službena doba preko kaderskega roka, ki je znašal pri domobranstvu dve leti, pri redni vojski tri leta in pri mornarici 4 leta. Onim uslužbencem, ki so prišli v državno službo šele po 6. septembru 1919 pa pred 1. septembrom 1923, se šteje vojna in vojaška službena doba po odbitku kaderskega roka, ki šteje po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice za vse panoge vojaške službe po 18 mesecev. Ministrstvo sicer odbija stare roke (3 leta), vendar je po našem mnenju sporno, ali bi se ne moral šteti novi kaderski rok. Končno tistim uslužbencem, ki so stopili v državno službo šele po 1. septembru 1923, se ne šteje nikaka vojaška službena doba, ki so jo prebili pred tem dnem. Kajti za nje velja 4. odstavek čl. 137 uradniškega zakona, to je, kaderski rok se jim ne šteje, pač pa vojaška služba med vojno preko rednega roka, kar pa velja v smislu čl. 246 uradniškega zakona samo za uslužbenca, ki bi se udeležili prihod. vojn.

Glede vštetijske samoupravne službe pa velja odločba obče seje Državnega sveta od 8. marca 1926, ki pravi:

»Pri razvrstitvi se računa prejšnja samoupravna služba samo onim, katerim se je ta služba pri prestopu v državno službo že po prejšnjih zakonih računala za državno službo (čl. 241 in 242 uradniškega zakona). Razen tega pa se šteje še onim, ki so prešli v državno službo iz službe v bivših deželnih in mestnih samoupravah. Mestno avtonomijo (samoupravo) imajo samo ona mesta, ki vrše po zakonih posle državne administrativne oblasti prve stopnje. Druga samoupravna služba se ne računa v državno službo. Ta sklep pa se ne nanaša na službo v versko-prosvetnih avtonomijah.«

Kratko povedano, pri nas je vračunljiva samoupravna služba samo služba pri bivših deželnih odborih in pri magistratih avtonomnih mest (Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj). — Kjerkoli je rečeno: vstopil v državno službo, velja to vedno kot uslužbenec po zakonu. Zato vse to ne velja za dnevničarje in pogodbene poštarje.

PETETEFILM.

Naše geslo pa naj bo: »Vsi za enega, eden za vse.« — Tako končuje okrožnica, ki jo je izdalo »Osrednje društvo nižjih pošt-nih in brzovajnih uslužbencev v Ljubljani« konec avgusta t. l. na svoje članstvo. Kaj bolj neprimerne in neresnične se malokdaj napiše. Kdo pa so tisti vsi, ki so za enega, in kdo je tisti eden, za kogar so vsi? Pred pol letom ste bili še z ostalimi pošt-nimi nameščenci v skupni zajednici, ki je štela do 1500 članov, danes ste ostali klavirni generali brez vojske. A tako se izvaja ceneno bombastično geslo: vsi za enega, eden za vse? Morda pa se mora to geslo tako raz-umeti, da bo kmalu ostal samo še eden, ta bo seveda za sebe in s tem za vse.

Sicer se pa na okrožnico še povrnemo.

Redka stanovska zavednost.

Upravnica pošte Medvođe tov. Mara Poniževa je podala ostavko na državno službo. Navada je, da si ob takih prilikah z veseljem otresemo poštni prah s podplato in da se ne zbrigamo za nobeno stvar več, ki diši po pošti, najmanj seveda za svojo organizacijo.

Ni pa tako storila tov. Poniževa. Ob slovesu iz poštne in državne službe sploh je poslala organizaciji lepo poslovilno pismo, plačala članarino do zadnjega dneva, naklonila za spomin in slovo prostovoljni prispevek v znesku 100 Din in odstopila svoj delež za »Poštni dom« v vrednosti 100 Din Oblastni organizaciji. — Pač redek, da ne rečemo brezprimeren znak zavednosti, požrtvovalnosti in hvaležnosti. Škoda takih ljudi, da odhajajo iz naše stroke in organizacije.

Pri tej sliki še zlasti zatemi senca tistih upokojenih tovarišev, ki so bili kot aktivni uslužbenci zvesti člani organizacije, pa se jim je z dnem izstopa iz aktivne službe tako zelo mudilo izstopiti tudi iz svoje stanovske organizacije. Navadnim članom niti ne zamerimo toliko — koliko pa jih je res zavednih? Toda med njimi so upokojevalci, ki so bili funkcionarji organizacije, voditelji društev, torej ljudje, ki so od blizu poznali delo organizacije; pa tudi od teh ni danes nihče organiziran v poštni organizaciji. Res, kot upokojenec nima od borbene stanovske organizacije ne tistih zahtev ne tistih koristi, ki jih ima aktivni uslužbenec. Toda ali ne izgleda, kakor da bi bili tisti ljudje tudi prej v organizaciji zaradi koristi in ne iz zavednosti? Pač žalostni taki voditelji!

Predstojniki pošt, prvi časnikarji

Časopisje je sedma velesila na svetu. Razširjeno je med vsemi kulturnimi narodi. Malokdaj pa ve, da je začetek časopisja v najtesnejši zvezi s poštnimi ustanovami. Prvi novinarji, prvi žurnalisti in uredniki s sočasno pravico samostojno izdajati časopise — so bili poštarji. Večina najstarejših časnikov si je izbrala naziv po svojih odnosih do pošte. Tako na pr. je izhajal l. 1617. v Frankfurtu časnik »Postavisen«, l. 1618 v Fuldi »Postreiter«. V Londonu so izhajali v začetku 17. stoletja: Londonska pošta, Poštni glasnik, Stari poštar, Postiljon, Poštni jezdec. L. 1632 je dobil poštar Vid Fritschmann pravico tiskati in zalagati državni list. V Lipskem je nastal spor za privilegij izdajanja časopisov med tamkajšnjim knjigotrožcem in poštarjem Mühlbachom (1658 do 1681), ki je bil z uradnim odlokom poravnana na ta način, da je imel pravico tiskanja časopisov samo poštar. Tudi v mnogih drugih mestih so izdajali časnike poštarji. Z razvojem pošt je raslo novinarstvo. Po vsej pravici lahko s ponosom trdimo, da je začetnik žurnalistike poštar. Časnikarstvo, ta sedma velesila na svetu, je brez pošte nemogoča.

To in ono.

Berite in shranjujte Poštne glasnike! Čim dalje bolj se množe dopisi z najrazličnejšimi vprašanji na organizacijo. Saj je prav in razveseljivo to dejstvo, toda tajnik ne zmora dela več, zato mora včasih kdo čakati ves mesec na odgovor. Treba bo najeti strokovnega tajnika, če pojde tako naprej, to pa preveč stane. Opažamo pa, da moramo v večini slučajev odgovarjati na enaka ali podobna vprašanja. Da se izognemo tolikemu pisarenju, ki ga organizacija ne more zmagovati, smo začeli objavljati v »Poštnem glasniku« strokovna pojasnila in tolmačenja o aktualnih zadevah, ki interesirajo članstvo. Tako m. dr. »Odtegljaji dnevnika« za izavarovanje» (P. gl. od III. VIII. 1928), dani o vstetju vojaške službene dobe, kakor tudi važno razpravo o pravicah do pokojnine, pogrebne in posmrtnine, ki jih imajo svojci umrlega državnega uslužbenca ali upokojenca. — Zdaj se pa pravi: članstvo mora list ne samo prebrati, ampak ga tudi shraniti! Zakaj odslej bo organizacija na vprašanja, ki so bila že obravnavana v »Poštnem glasniku«, kratko odgovarjala s citiranjem Glasnika, v katerem je tista zadeva objavljena. Prosimo pridne bralce našega lista, da opozore na to notico tiste brezbrizneže, ki puste »Poštne glasnike« po cele mesece ležati v predalu.

Zveza državnih nameščencev za Slovenijo je odprla svojo pisarno v Frančiškanski ulici št. 6/II. Uradije vsak dan razen ob sobotah, nedeljah in praznikih od 5. do 7. ure popoldne. Orga-

niziranim članom pa je na razpolago ob ponedeljkih, sredo in petkih od 5. do 6. ure popoldne.

Nov naraščaj. Ministrstvo je razpisalo natečaj za sprejem 60 pripravnikov I. in II. kategorije. Radovedni smo, koliko jih bo sprejetih iz Slovenije. Ako bi bilo vseh 60 za ljubljansko direkcijo, pa bi še ne pokrili vsega primanjkljaja na oboju. Treba pa je odpreti tudi III. kategorijo, da pridejo do mesta kvalificirani dnevnika in vezbenici.

Obvezne legitimacije za trgovske potnike. Naše slavne vlade so že večkrat pokazale, da imajo dokaj razumevanja in čuvstva za težnje raznih naših državljanov. Tako je železniško ministrstvo naklonilo na železnica znatne olajšave: romarjem, sejmarjem, vinski in lesnim trgovcem, turistom, lovcom in njih psom itd., zadnji čas pa tudi trgovskim potnikom, trgovcem, obrtnikom in industrialcem. **Državni upokojenci** in pogodbeni poštarji pa prosijo in moledujejo že deset let za stalne železniške legitimacije, kakršne imajo upokojenci v vseh kulturnih državah. A vse brez uspeha! Kaj čuda, da smo upokojenci globoko užaljeni, ko smo bili dosihmal vsem našim slavnim vladam manj ko lovski — pes!

Od nikjer nobene pomoči. Stanovanja so poslednja leta silno poskočila, a od države ne dobivamo primernega prispevka za stanarino. Naše gnotno stanje se slabša od meseca do meseca in vedno bolj se pogrezamo v dolgove. Z veliko težavo zmagujemo izdatke za hrano in stanovanje, za obleko pa ni potrebnega denarja, zlasti v družinah, katere imajo več otrok. Če pa

pride v hišo bolezen, je zadolžitev družini nezogibna. Nič čudnega ni, da je danes državno uradništvo in služabništvo tako pogreznjeno v dolgove. Našim vladam je vse to dobro znano, a doslej ni nobena pokazala trohice socialnega čuvstva do nas. Pošta donasa vsako leto državi milijone in milijone čistega dobička. Z lahkoto bi naklonila svojim uslužbencem nekaj milijonov brezobrestnega posojila, da bi si postavili skromne domove, kakor so si stanovski naši tovariši v Avstriji, na Češkoslovaškem in na Nemškem sezidali zadnja leta z državno podporo na tisoče ličnih vil in hišic. Med njimi ni več stanovanjske mizerije. Nad našimi glavami pa visi stanovanjsko vprašanje kakor Damoklejev meč.

Osebne vesti.

Premeščen: pb. urad. II/4 Amalija Negovetič iz Zgornje Sv. Kungote v Rogaško Slatino, Angela Autrata iz Dobrne v Vojnik in Franja Turk iz Loke pri Zid. mostu v Celje; pb. urad. II/5 Olga Senica iz Šoštanj v Rače in Marica Kališnik iz Mežice v Novo mesto; telefonistka III/3 Karla Plisek iz Zagorja ob Savi v Rimske Toplice, Erna Korenini iz Žalca v Celje in Avrelia Šafarič iz Ptuja v Hrastnik; priprav. III/4 Ana Kokol iz Murske Sobote v Cankovo; dnevnikař Kokovica Franc iz Brežic v Novo mesto in Albina Arko iz Sodražice v Ribnico na Dolenjskem.

Prestanek službe: pb. urad. II/4 Mihaela Bregant roj. Killer v Kranju je podala ostavko.

JOSIP OLUP, Ljubljana

priporoča svoji

trgovini z manufakturnim blagom in moškimi oblekami

domačega izdelka po najnižjih cenah. Obleke po naročilu se najhitreje in najsolidneje izvršujejo. Priporoča tudi svojo dobro gostilno „**POD TRANČO**“ v kateri se točijo pristna najboljša štajerska in dolenjska vina.

STANE JAGER

jermenar in torbar

Poljanska cesta št. 9

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor tudi za popravilo vseh usnjatih predmetov. **Šolske torbice tu najcenejše!**

THE REX CO.

Ljubljana, Gradišče 10 — Zagreb, Sajmišče 56

Telefon št. 268 interurban. — Ustanovljeno 1906.

Specijalna trgovina prvovrstnih pisalnih in kopirnih strojev, razmnoževalnih aparatov in raznovrstnih pisarniških potrebščin. **Pisalni stroji na obroke.**

**Krasni
kožuhovinasti
plašči
jopice ter razno
modno krzno**

pri

L. ROT

**Liubljana
Mestni trg št. 9**

Največjo izbero vsakovrsnega usnja, čevljarških in sedlarskih potrebščin priporoča

ANDREJ SEVER

v Ljubljani, Stari trg 30.

Tuječ Evgen

LJUBLJANA, Cigaletova ul. št. 1

se priporoča

za prodajo elektrotehn. in tehničnega materiala, žarnic, motorjev, transformatorjev itd.

**Za nakup vseh pisarniških
potrebščin se priporoča**

tvrdka

50

M. TIČAR, Ljubljana.

Šelenburškova ul. 1 in Sv. Petra cesta 26.

Dobro in poceni kupite samo:

nogavice, rokavice, palice, dežnike, modno blago, galanterijo, potrebščine za šivilje, čevljarje, krojače, sedlarje in tapetnike, razna mila, kravate pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana

ob vodi, blizu Prešernovega spomenika

FRAN SKAFAR, Ljubljana

Rimska cesta 16.

Telefon št. 2823.

Poš. bran. rač. 13747

Stavbeno in pohištveno mizarstvo.

Zaloga modernega pohištva in ameriške pisarniške rouleaux-oprave.

FIRNEŽ, BARVE, LAK, EMAJL

in vse v stroko spadajoče blago,

DOBRO IN CENO KUPI DOBRO IN CENO pri

Medić Zankl d. z. tovarna olja, laka in barv
o. z. Ljubljana-Medvode

Lastnik: Franjo Medić.

Modna manufakturna trgovina FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA

Stritarjeva ulica 5.

Priporoča se pri nabavi blaga za obleke. — Prodaja na obroke potom Gospodarske zadruge poštilih nameščencev.

Cene zmerne.

Postrežba točna in solidna.

Pri nakupu manufakturnega blaga, kakor tudi moških in otroških oblek vseh vrst, se priporoča tvrdka

FR. SLOVNIK

Ljubljana, Stari trg 2.

Obleke po meri se ceno, točno in najsolidneje izdelujejo.

Manufakturna veletrgovina

FELIKS URBANČ, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 1

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega blaga po nizkih cenah.

*Priporočamo Vam najboljše
testenine, in te so:*

Dobijo se v vsaki trgovini.